

Foto Ziegler

Nederlands toekomst

EEN ROTTERDAMSCH IJSFEEST IN 1511

Onder de strenge winters, die in den loop der tijden ons land hebben geteisterd, staat de winter van 1511 met een zwarte kool geteekend.

Het had weken lang hard gevoren, zoodat tegen het eind van Februari het ijs in de Maas om Rotterdam nog zoo sterk was, dat men er nog heel best over kon loopen.

Op 26 Februari zou er in het dorp Charlois een nieuwe kerk worden ingewijd, en de geestelijkheid van Rotterdam had besloten daaraan deel te nemen.

In een plechtige processie wilde men zich over het ijs naar Charlois begeven, om daar dan de inwijding van de kerk bij te wonen.

Alles werd voor dit groote feit in orde gemaakt.

Daags te voren echter begon het weer te veranderen. Er waren deelnemers aan de processie, die met groote bezorgdheid naar de lucht keken en meenden, dat het heele plan nog wel eens in duigen kon vallen. Er dreven donkere wolken langs de lucht en de wind, die langen tijd in den vrieshoek had gezeten, was gedraaid en blies nu uit het Noordwesten. Menschen die verstand hadden van het weer, voorspelden dan ook, dat er een hevige storm zou losbreken, waardoor het ijs in de Maas natuurlijk spoedig zou gaan kruien. De vroedschap van Rotterdam was dezelfde meening toegedaan en daarom achtten burgemeester en schepenen zich geroepen de burgerij voor het dreigende gevaar te waarschuwen.

Op de trappen van het Raadhuis bij de Gasthuissteeg (nu de Stadhuissteeg) tegenover de Botersloot, lieten ze door den stadsklerk een waarschuwing aflezen. Deze waarschuwing hield in, dat de burgerij werd aangeraden zich den volgenden dag ter gelegenheid van de plechtige processie niet in grooten getale op het ijs te begeven, daar het heel goed mogelijk was, dat het ijs zou gaan kruien en er dan een groot ongeluk was te voorzien.

176

De meeste burgers lachten om deze vaderlijke waarschuwing. Zij hechtten meer geloof aan de geestelijkheid, dan aan de magistraats-personen. Wanneer de geestelijke heeren in processie de Maas durfden oversteken, zou het ijs zeker wel vertrouwd zijn en durfden zij het ook wel wagen. De menschen waren niet van plan zich dit heerlijke ijsfeest te laten ontfutselen. 'n Processie op het ijs van de Maas was iets, dat ze nog nooit hadden meegemaakt.

Het scheen den volgenden dag wel of de bezorgdheid van den Magistraat ongegrond was, want 's morgens scheen de zon vroolijk en leek het of de vorst weer zou doorzetten.

In de kerk op de Hoogstraat kwamen al de deelnemers bij elkaar, de geheele stoet van priesters, prelaten en monniken, met den bisschop aan het hoofd, werd daar opgesteld, waarna de processie zich naar de Blaak zou begeven, om daar den voet op het ijs te zetten.

Op de Blaak was het dien middag een drukte en een gedrang van de duizenden, die het feest wilden meemaken en achter de processie aan, het ijs over naar Charlois wilden trekken.

„Daar komen ze! Daar komen ze!” werd er uit honderden kelen geroepen, toen de stoet naderde.

Op de Blaak daalden al de geestelijke heeren de trap af, gingen het ijs op en nadat de processie geheel in volgorde was gesteld, begon de tocht naar de Maas.

Ondertusschen was het zonnetje, dat 's morgens zoo vriendelijk had geschinen, achter dikke wolken schuil gegaan.

'n Enkele voorzichtige schudde het hoofd, vreesde het ergste en dacht aan de waarschuwing van den Magistraat, maar de meesten dachten zoó ver niet door. Zij betreurden het alleen, dat de zon weg was, omdat zij haar licht nu niet kon laten spelen over de schitterende gewaden van bisschop en priesters, over het kleurrijke baldakijn, dat door vier monniken werd gedragen en waaronder de prelaat wandelde.

Daarom was het jammer, dat de zon er niet was.

De processie bevond zich nu midden op de Maas; gevolgd door duizenden nieuwsgierigen en door honderden, die luisterden naar de liederen, die door de geestelijken werden gezongen.

Het ijs was dik en sterk, dat was waar, maar het ijs op de buitenrivieren is altijd verraderlijk. De lucht werd van oogenblik tot oogenblik donkerder. Menigeen keek met bezorgden blik naar het dreigende zwerk.

Daar hoorde men boven het gejoel der menigte uit, het luiden van de stadhuis klok.

Was er gevaar?

Ja, er dreigde inderdaad gevaar en als de menschen niet zulk een drukte hadden gemaakt, zouden ze wel hebben gehoord, dat het ijs dreigend begon te kraken.

De wind verhief zich en onverwachts begon het ijs in beweging te komen; het deinde op en neer.

Ook de geestelijke heeren bemerkten de verandering. Zij begonnen hun pas te versnellen, in de hoop nog veilig den overkant te kunnen bereiken.

Opeens echter brak het water door het ijs heen, er ontstond een geweldige scheur, dadelijk gevolgd door meerdere. Groote ijsschotsen raakten los en werden door het opstuwende water uit elkaar gedreven.

Een paniek ontstond; de menschen begonnen te gillen en te schreeuwen; ze verdrongen elkander, allen snelden naar den reddenden oever, doch die was helaas niet meer te bereiken.

Erbarmelijke kreten werden gehoord en onder het gejammert der duizenden zonk de processie weg in de grauwe golven.

Een uur later was alles voorbij.

De zon kwam weer achter de wolken te voorschijn en bescheen een tooneel van jammer en ellende. Talloos waren de lijken, die tusschen de ijsschotsen dreven. Het was niet mogelijk geweest iemand te redden. Zoo eindigde het ijsfeest van 1511 te Rotterdam in een jammerlijke catastrofe, waarover eeuwen later nog zou worden gesproken.

P. de Zeeuw J.Gz.